

ภาคผนวก ง

การคัดเลือกสาขาบริการเพื่อทำการวิเคราะห์เชิงลึก

การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันในภาคบริการ มุลนิธิ สวค. ได้นำดัชนี Revealed Comparative Advantaged (RCA) และ Trade Specialization Index (TSI) ที่ได้ใช้ในการวิเคราะห์รายกลุ่มสินค้าดังแสดงในบทที่ 2 มาประยุกต์ใช้ในบทนี้ โดยใช้ข้อมูลการค้าในภาคบริการจาก International Trade Centre¹ ปี พ.ศ. 2554² ทั้งนี้ RCA เป็นเครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันดังกล่าวเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$RCA_j = \frac{X_{ij} / X_{it}}{X_{wj} / X_{wt}}$$

โดย X คือ มูลค่าการส่งออก, i คือ ประเทศที่ต้องการศึกษา, j คือ สาขาบริการที่ต้องการศึกษา, w คือ โลก และ t คือสาขาบริการทั้งหมด หากค่า RCA มากกว่า 1 จะบ่งชี้ว่าประเทศดังกล่าวมีความได้เปรียบในการบริการสาขานั้นๆ สู่ตลาดโลก นอกจากนั้น มุลนิธิ สวค. ยังประยุกต์ใช้ดัชนี TSI โดยดัชนีดังกล่าวมีสูตรการคำนวณคือ

$$TSI_j = \frac{X_{ij} - M_{ij}}{X_{ij} + M_{ij}}$$

โดย X, i, และ j ใช้แทนตัวแปรเดียวกับสมการ RCA ด้านบน ส่วน M หมายถึงมูลค่าการนำเข้า TSI จึงมีค่าตั้งแต่ -1 ถึง 1 ซึ่งดัชนี TSI จะช่วยในการพิจารณาด้านการนำเข้าและดุลการค้าในภาคบริการที่ต้องการศึกษา หากค่ามากกว่า 0 จะสะท้อนว่าประเทศนั้นเป็นผู้ส่งออกสุทธิในบริการนั้นๆ ในทางตรงข้าม หากค่ายิ่งใกล้เคียง -1 จะยิ่งสะท้อนว่าประเทศนั้นเป็นผู้ให้บริการนั้นจากต่างประเทศมากกว่าเป็นผู้ให้บริการ

เมื่อจัดทำดัชนี RCA และ TSI ของฝ่ายตุรกีเปรียบเทียบกับไทยแล้ว จะสามารถระบุสาขาบริการของไทยที่มีศักยภาพในตลาดตุรกี (กล่องที่ 1 และ 2 ในตารางที่ ง.1) ซึ่งมีคุณสมบัติ 3 ประการ คือ (1) ไทยมีศักยภาพการแข่งขัน ($RCA_{th} > 1$) (2) ไทยแข่งขันได้ดีกว่าตุรกี ($RCA_{th} > RCA_{tk}$) และ (3) ตุรกีนำเข้าสุทธิ ($TSI_{tk} < 0$) โดยกลุ่มสินค้าที่ไทยมีศักยภาพสูงสุด (กล่องที่ 1) จะมีจุดเด่นเพิ่มเติม คือ เป็นรายการที่ตุรกีขาดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกตรงข้ามกับไทย ($RCA_{tk} < 1$) นอกจากนี้ สามารถระบุกลุ่มภาคบริการที่อ่อนไหว (กล่องที่ 9) ซึ่งมีคุณสมบัติ 3 ประการ คือ (1) ไทยขาดศักยภาพการแข่งขัน ($RCA_{th} < 1$) (2) ตุรกีมีศักยภาพการแข่งขัน ($RCA_{tk} > 1$) และ (3) ตุรกีเป็นผู้ส่งออกสุทธิ ($TSI_{tk} > 0$) โดยมุลนิธิ สวค. จะให้ความสำคัญกับรายการสินค้าที่มูลค่าการค้ามีนัยสำคัญ กล่าวคือ มีสัดส่วนการส่งออกหรือการนำเข้าเกินกว่าร้อยละ 1 ของการส่งออกหรือการนำเข้าของตุรกี ตามลำดับ

¹ เข้าถึงข้อมูลจาก <https://trademap.org>

² สาเหตุที่เลือกใช้ปี พ.ศ. 2554 เนื่องจากมีความสมบูรณ์ของข้อมูลมากกว่าปี พ.ศ. 2555 ขณะที่ยังไม่มีข้อมูลปี พ.ศ. 2556 เผยแพร่ออกมา ซึ่งยังมีหลายภาคบริการที่ไม่มีข้อมูล (Not applicable data)

ตารางที่ ง.1: การใช้ RCA และ TSI วิเคราะห์ศักยภาพการแข่งขันรายสาขาบริการ

ด้านการนำเข้า	ด้านการส่งออก				
	การส่งออก				
ดุลการค้า	กลุ่มบริการที่ไทย ขาดศักยภาพ แต่ตุรกีมีศักยภาพ ($RCA_{th} < 1$ และ $RCA_{tk} > 1$)	กลุ่มบริการที่ไทย ขาดศักยภาพ เช่นเดียวกับตุรกี ($RCA_{th} < 1$ และ $RCA_{tk} < 1$)	กลุ่มบริการที่ไทยมี ศักยภาพ แต่แข่งขัน ได้อ่อนกว่าตุรกี ($RCA_{th} > 1$ แต่ $RCA_{th} < RCA_{tk}$)	กลุ่มบริการที่ไทยมี ศักยภาพและ แข่งขันได้ดีกว่าตุรกี ($RCA_{th} > 1$ และ $RCA_{th} > RCA_{tk}$)	กลุ่มบริการที่ไทยมี ศักยภาพ แต่ตุรกี ขาดศักยภาพ ($RCA_{th} > 1$ และ $RCA_{tk} < 1$)
กลุ่มบริการที่ตุรกี นำเข้ามากกว่า ส่งออก ($TSI_{tk} < 0$)	(8)	(6)	(4)	(2) บริการที่ไทยมี ศักยภาพในตลาด ตุรกี	(1) บริการที่ไทยมี ศักยภาพในตลาด ตุรกีมากที่สุด
กลุ่มบริการที่ตุรกี ส่งออกมากกว่า นำเข้า ($TSI_{tk} > 0$)	(9) บริการที่ อ่อนไหว	(7)	(5)	(3)	

ที่มา: มุลนิธิ สวค.

โดยกลุ่มภาคบริการทั้งหมดจะมีอยู่ด้วยกัน 11 กลุ่มใหญ่ ประกอบด้วย การขนส่ง (Transport) การเดินทาง/ท่องเที่ยว (Travel) การก่อสร้าง (Construction) การประกันภัยและบริการบำเหน็จบำนาญ (Insurance and pension services) การเงิน (Financial services) ค่าลิขสิทธิ์และสิทธิบัตร (Charges for the use of intellectual property n.i.e.) การสื่อสารโทรคมนาคม คอมพิวเตอร์ และข้อมูลข่าวสาร (Telecommunications, computer, and information services) บริการธุรกิจอื่นๆ (Other business services) การบริการส่วนบุคคล วัฒนธรรม และสันทนาการ (Personal, cultural, and recreational services) การบริการภาครัฐ (Government goods and services n.i.e.) และการบริการสุขภาพ (Health)

ตารางที่ ง.2: สรุปศักยภาพการแข่งขันรายสาขาบริการ

ด้านดุลการค้า	ด้านการส่งออก				
	กลุ่มบริการที่ไทย ขาดศักยภาพ แต่ตุรกีมีศักยภาพ (RCAth<1 และ RCAtk>1)	กลุ่มบริการที่ไทย ขาดศักยภาพ เช่นเดียวกับตุรกี (RCAth<1 และ RCAtk<1)	กลุ่มบริการที่ไทยมี ศักยภาพ แต่แข่งขัน ได้ด้อยกว่าตุรกี (RCAth>1 แต่ RCAth<RCAtk)	กลุ่มบริการที่ไทยมี ศักยภาพและ แข่งขันได้ดีกว่าตุรกี (RCAth>1 และ RCAth>RCAtk)	กลุ่มบริการที่ไทยมี ศักยภาพ แต่ตุรกี ขาดศักยภาพ (RCAth>1 และ RCAtk<1)
กลุ่มบริการที่ ตุรกีนำเข้า มากกว่าส่งออก (TSItk<0)	(8) - การบริการ ภาครัฐ	(6) - การประกันภัย และบริการบำเหน็จ บำนาญ - การเงิน - บริการธุรกิจอื่นๆ	(4) - ไม่มี	(2) บริการที่ไทยมี ศักยภาพในตลาด ตุรกี - ไม่มี	(1) บริการที่ไทยมี ศักยภาพในตลาด ตุรกีมากที่สุด - ไม่มี
กลุ่มบริการที่ ตุรกีส่งออก มากกว่านำเข้า (TSItk>0)	(9) บริการที่ อ่อนไหว - การขนส่ง - การบริการส่วนบุคคล วัฒนธรรม และสันตนาการ - การก่อสร้าง	(7) - การสื่อสาร โทรคมนาคม คอมพิวเตอร์ และ ข้อมูลข่าวสาร	(5) - การบริการสุขภาพ	(3) - การเดินทาง/ท่องเที่ยว	

ที่มา: มูลนิธิ สวค.

หมายเหตุ: ไม่มี หมายถึง ไม่มีกลุ่มบริการที่มีคุณสมบัติตรงกับกลุ่มนั้น

จากตารางที่ ง.2 พบว่า กลุ่มสาขาบริการที่ไทยมีศักยภาพและแข่งขันได้ดีกว่าตุรกี แต่เป็นกลุ่มสินค้าที่ตุรกีส่งออกสุทธิ ได้แก่ การเดินทาง/ท่องเที่ยว ขณะที่กลุ่มสาขาบริการที่ไทยมีศักยภาพแต่แข่งขันได้ด้อยกว่าตุรกี และเป็นกลุ่มสินค้าที่ตุรกีส่งออกสุทธิ ได้แก่ การบริการสุขภาพ สำหรับกลุ่มสาขาบริการที่ไทยขาดศักยภาพเช่นเดียวกับตุรกี และเป็นกลุ่มสินค้าที่ตุรกีนำเข้าสุทธิ ได้แก่ การประกันภัยและบริการบำเหน็จบำนาญ การเงิน และบริการธุรกิจอื่นๆ นอกจากนี้ กลุ่มสาขาบริการที่ไทยขาดศักยภาพเช่นเดียวกับตุรกี และเป็นกลุ่มสินค้าที่ตุรกีส่งออกสุทธิ ได้แก่ การสื่อสารโทรคมนาคม คอมพิวเตอร์ และข้อมูลข่าวสาร ในขณะที่กลุ่มสาขาบริการที่ไทยขาดศักยภาพแต่ตุรกีมีศักยภาพ และเป็นกลุ่มสินค้าที่ตุรกีนำเข้าสุทธิ ได้แก่ การบริการภาครัฐ และกลุ่มสาขาบริการที่ไทยขาดศักยภาพแต่ตุรกีมีศักยภาพ และเป็นกลุ่มสินค้าที่ตุรกีส่งออกสุทธิ ซึ่งสาขาบริการของไทยในกลุ่มนี้ เป็นสาขาบริการที่มีแนวโน้มมีความอ่อนไหวมากที่สุด และมีโอกาสได้รับผลกระทบเชิงลบมากที่สุด ได้แก่ การขนส่ง การบริการส่วนบุคคล วัฒนธรรม และสันตนาการ และบริการการก่อสร้าง ดังนั้น จึงเลือกบริการที่มีศักยภาพในการแข่งขัน และที่อาจได้รับผลกระทบเพื่อทบทวนกฎเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป